

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Félévre . . . 5 » — »
 Negyedévre . . . 2 » 50 »
 Egy óra . . . — » 85 »
 Egyes szám ára 4 kr.

Kiadóhivatal:
 PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
 a kir. ítélőtábla épületével szemben,
 hová az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Mária-utca 1. sz.
 a kir. tábla átellenében.
 hová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kéziratot vissza nem adunk

Hirdetéseket

a kiadóhivatal vesz föl.

Jó tanácsok.

Pécs, 1898. augusztus 11.

Sokan úgy képzelik, hogy a mikor Bánffy báró kijelentette Thun grófnak, hogy nem hajlandó sem új provizoriumra, sem a 14. §. alapján való egyezségkötésre, hanem elvárja, hogy az osztrák kolléga az alkotmányos képvisellel fogadtassa el a kiegyezést, a melyet ő is óhajt, akkor a két miniszterelnök szörnyen összeveszett és rettentő nagy haraggal vált el egymástól. Pedig hát nem így volt ám a dolog, mert Bánffy báró legfőlegbb szánó mosolylyal tekintett le államférfiúi magasztáról a szegény vergődő Thun grófra, aki még a 14. §-sal a kezében sem tud kievíckélni a pártoskodás okozta zavarból, de azért mégis szolgált neki jó tanácssal, a mint ezt a kormány egyik félhivatalos szócsöve, a „Pol. Ért.” hírül adta.

Bánffy báró megmagyarázta rövidlátó osztrák kollégájának, hogy a mikor ő a kiegyezésnek alkotmányos keresztülvitelét követeli tőle, akkor nem kíván lehetlent, mert ha ő ülne Thun helyén, hát majd megmutatná, hogy csinálna olyan Reichsrathot, a mely letárgyalná, meg is szavazná a kiegyesési javaslatokat mint a karikacsapás.

Az alkotmányváltoztatási terv, a miről Thun gróf ábrándozik, nem ér egy ütötaplót, mert ugyan mit nyerne vele, ha a Reichsrathba nem közvetlenül a választók, hanem tartománygyűlések küldenének képviselőket? Ez teljesen egyre menne, mert az ilyen közvetett választáson is azért a választók akarata érvényesülne, ez pedig tudva levőleg most az egymással való veszekedésre irányul.

Az alkotmányos szervezet maradhat úgy, a hogyan van, csak új választási rendszert kell behozni, erre pedig ott van a 14-ik §., a melynél kényelmesebb intézkedést arra a célra, hogyan lehessen az alkotmányt a maga lényegéből kiforgatni az alkotmányosság külszínének teljes megővése mellett, már ki sem találhattak volna.

Ezzel a tanácssal szolgált az előbb említett könyvatos hire szerint Bánffy báró az osztrák miniszterelnöknek s ha már így szóba került köztük a választási rendszer, Bánffy bizonyosan feltárta kollégája előtt az e téren való tapasztalatainak kincsesházát s részletes felvilágosításokat is adott neki, hogyan lehet a választásokat úgy dirigálni, hogy a kormány feltétlenül rendelkezék a parlamenttel s még az ellenzéki padokra se kerülhessen olyan ember, akit a kormány oda engedni nem akar.

Mintának bizonyára felajánlotta a magyar választási törvényt, a melynek segítségével már a választók lajstromába is óriási küzdelmébe kerül bejutni annak, aki nem kedves a hatalom kezelőinek. Annyi utvesztője van ennek a mintatörvénynek, hogy ugyancsak ember legyen a talpán, aki a sokféle kvalifikáció, meg cenzus között kiismeri magát. Az osztrák választók 5-ik kuriaját egyszerűen ki kell dobni, mert ugyan mire való az öt forintos embereknek a választói jog, vagy pláne — borzalom csak ki is mondani — az általános választói jog? Hisz ha nálunk is az osztrák választási törvény lett volna érvényben, akkor még tán Bánffynak sem sikerült volna a parlamentből Ugront, Szederkényit és sok más alkalmatlan embert kibuktatni, a mint az osztrák kormány sem tudta megakadályozni Schönerernek, Wolfnak, Luegernek, az erős tüdejű Lechnernek s más hasonszőrűeknek a Reichsrathba való bejutását.

Mikor aztán az ilykép megcsinált választói törvény, vagy helyesebben mondva a 14-ik §. alapján kiadott császári rendelet segítségével a választók jól meg lesznek rostálva, akkor következik aztán a Bánffy-féle választási praktikum, a melynek begyakorlására szívesen átengedi Thunnak ideiglenesen Jeszenszky Sándort. Mindenek előtt meg kell szüntetni az Ausztriában még divó ostoba szokást, hogy a választók állítsanak maguknak jelölteket. Jelöltül — magyar minta szerint — csak azt szabad elfogadni, aki erre nézve a kormánytól patentet tud felmutatni s ezzel

aztán — mint a tapasztalat nálunk megmutatta — elérhetik azt, hogy a mandátumok sorsa nem kint a kerületekben, hanem a miniszteri szobában dől el.

Hogy aztán a kormány által patentirozott jelöltek biztosan be is hozzák a mandátumokat, a melyeknek megszerzésére kiküldve lettek, arról megint a kormánynak kell gondoskodnia. Okosan kell kezelni a választási kasszát: sok pénzt kell zúditani oda, a hol a kormány egy-egy főtámaszának megválasztásáról, vagy egy veszedelmes ellenzékinek a kibuktatásáról van szó; ahol kis emberek állnak szemben egymással, oda kevesebb pénz is elég a teljes mértékben való *erkölcsi* támogatás mellé.

Mert ez az erkölcsi támogatás is főszerepet játszik a jámbor lelkületű parlament összetakolásánál. Ki kell adni a *bizalmas* rendeletet valamennyi közhivatalnoknak, hogy különbeni elcsapatás, áthelyezés, előléptetésnél való mellőzés s a hivatali szekatura százféle módjának terhe mellett mindenki csak a kormány patentirozott jelöltjeire szavazhat, aki pedig e mellett még korteskedik s hivatali jogkörét felhasználja a kormány jelöltjei érdekében, annak soron kívüli előlépés, holmi emberi gyöngeségei fölött való szemhunyas is biztosítottatik. Így aztán nem fog előfordulhatni az a vérlázító eset, ami Bécsben is történt, hol a legvéresebb száju ellenzéki jelölteket a hivatalnokok tömeges szavazata segítette mandátumhoz jutni.

Arra is legyen gondja a kormánynak, hogy minél több főtisztviselő lépjen fel a saját kerületében — természetesen kormánytámogató programmal, — mert ezek annál nagyobb hévvel fogják a hivatalos hatalom eszközeit mozgásba hozni a saját megválasztatásuk érdekében, csak biztosítani kell őket, hogy a penzió, meg a képviselői fizetés mellé még vicinálisokat, bankigazgatóságokat és egyéb színekurákat kapnak.

Ha mindezek az anyagi és erkölcsi (?) eszközök sem mutatkoznának elég hatékonyaknak egynémely renitens választóke-

SÉTATÉRI KIOSZK

a város legszebb és legkellemesebb nyári helyisége.

Nyitva reggel 6 órától esti 10 óráig.
 Kitűnő reggeli, uzsonna- és fekete kávé. — Tej, tejszín és aludttej.

OROSZY-féle cukorkák és sütemények, fagyalt és jeges-kávé.

Littke-féle pezsgők.

Hideg buffet. — Sport-sör. — Pilseni-sör. Pschorr-sör.

Ásványvizek poharanként.

A pécsi tejszarnok közkedveltségű pikáns sajtja a t. söröző közönségnek ingyenesen áll rendelkezésére.

Pénteken este 8 órától 10 óráig

Farkas Sándor zenekara játszik.

rület megpuhítására, akkor magát a választási aktust kell úgy vezetni, hogy a kisebbségből többség legyen. Ha ezt Ausztriában nem értik, majd elküldi Bánffy hozzájuk Tarnóczyt, Szulovszkyt s még egy pár kipróbált választási elnököt, hogy esti tanfolyamot rendezzenek a jó osztrákok választási elnök-aspiránsainak a választási praktikákból, miként kell a választókat szuronnyal elkergetni, ha ellenzékire akarnak szavazni, hogyan kell az urnához mégis bejutott ellenzéki választónak szavazatjogát egyszerűen elkönfiskálni mindaddig, míg a jegyzőkönyv biztos többséget nem mutat a kormány emberének.

Ha ezt a recipét Thun gróf ügyesen és hiven keresztülviszi a gyakorlatban, akkor lehetetlen, hogy olyan parlamentet ne toborozhasson össze, a mely még akkor sem fog akadékoskodni, ha fát hasogatnak is a hátán.

Bánffy tudja ezt a praksziszból s aztán beszéljen valaki Thun elleni haragjáról, az osztrák kormány elleni buktatási szándékáról, mikor ezt a csalhatatlan receptet, a melynek alkalmazása mellett a siker el nem maradhat, oly szives készséggel bocsátja osztrák kollégája rendelkezésére.

Városi közgyűlés.

Pécs, 1898. augusztus 11.

A mai városi közgyűlésnek semmiképen sem volt »nyári« színezete, mert sem az őszi esre hajló, borongós, hűvös időjárás, sem a sovány napirend dacára is jócskán megtelt padosorok nem emlékeztettek a máskor megtartani szokott augusztusi közgyűlések álmos képére.

Báró Fejérváry Imre dr. főispán a közgyűlést pontban 9 órakor megnyitván, kezdetét vette a tárgysorozat letárgyalása, melyben első helyen volt a belügyminiszter leirata a negyedik tanácsnoki és a földadó nyilvántartói állások jóváhagyásáról s a közgyűlés ezt, valamint a tanácsnak azt a jelentését, hogy az új állásokra a pályázatot már kihirdette, tudomásul vette.

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Maga.

— A »Pécsi Figyelő« eredeti tárcája. —

Nem hívom segítségül Simonyi Zsigmond urat, hogy nyelvészeti szempontból süssön ki a maga szóból okos, hangzatos értelmet, elismerem annak őseinktől való leszármazását, hiszen a velünk született szavakkal úgy vagyunk, mint van a test a lélekkel, egymás nélkül el nem lehetnek, csak egy kis megjegyzést legyen szabad e helyütt kockáztatnom, ha nem is tetszik a magának.

A maga meztelen alakjában tán visszatevő, csak ragozva őlt néha, de mulólag kedvesebb alakot, így például, ha a férj örömteljes felkiáltójellel mondhatja — csak ideig óráig is — magam vagyok, úgy kényelmes helyzetet jelez, ha például a türelmetlen szerelmes suttogva kérde kedvesétől: magad vagy? úgy ez boldog állapot, melyet csak a többes szám ragozhat kárörömmel tovább: magunk és nem édes anyám oka mindennek.

No, de bármiként is fajul el a maga, van annak embertani jelentősége.

Darvin az ősfajt fedezte fel bennünk, a majmok jogutódjainak deklarál, mire legjobban

Uj adósság.

A helybeli hadapródiskola létesítéséhez megajánlott hozzájárulás a város terhére mintegy 30.000 frt költséget eredményezett s a legutóbbi közgyűlés utasította a város tanácsát, hogy ennek a költségek a fedezésére valamelyik helybeli pénzintézetől vegyen fel kölcsönpénzt.

Most a tanács jelenti, hogy ez iránt a pécsi takarékpénztár tett legelőnyösebb ajánlatot s be is mutatja az adólevelet, a mely szerint a város 30.000 frtot vesz kölcsön a nevezett intézettől, félévénként utólag fizetendő 5% kamat és két év múlva leendő visszafizetési kötelezettség mellett.

A közgyűlés ehhez megadta a jóváhagyást s a visszafizetésre alapul kijelölte a majdan felveendő konverziós nagy kölcsönt.

Hadapródok kijelölése.

A pécsi honvéd hadapród-iskola részére a város egy alapítványi helyet létesítvén, a tanács jelenti, hogy erre a helyre két pályázó jelentkezett: Schmidt Boldizsár fia és Fischer városi alkalmazott fia. Mindakettőnek egyforma bizonyítványa van, csak a német nyelvből van Schmidtnek egy egységgel jobb minősítvénye, mint Fischernek. Schmidt a csurgói gimnáziumban, Fischer a pécsi főreáliskolában végezte a 4-ik osztályt.

Záray Károly dr. kérdést intéz a polgármesterhez, hogy mikép lett hirdelve a pályázat, mert feltűnőnek tartja, hogy csak két pályázó jelentkezett s ezeknek is csak nagyon közepes iskolai bizonyítványuk van. Mi fog történni akkor, ha a pályázók egyike sem fogja kiállani a hadapródiskolában a felvételi vizsgát?

Polgármester erre elmondja, hogy a pályázati hirdetmény ki lett függesztve a városház kapujára és ki lett hirdelve az iskolákban. Ez a szokásos mód. Ha a pályázók egyike sem állná ki a felvételi vizsgát, akkor az alapítványi hely az alapítványi okirat szerint ez évben nem lesz betöltve s annak idei jövedelme a tőkéhez csatoltatik.

Záray nem tartja elegendőnek az eddigi kihirdetési módot, azért indítványozza, hogy a tanács utasítsa a jövőre az ilyen pályázati hirdetményeknek a helybeli lapokban leendő közzétételére.

Szeredy József dr. szintén nincsen megelégedve a pályázat eredményével, nem azért, mert talán az eddigi hirdetési módot elégtelennek tartaná, hanem mert csak gyenge tanulók jelentkeztek. Indítványozza is, hogy a

a maga szócska mutat; mily jó hangzásu ez: maga »majom« és mennyi igazság rejlik benne.

Istentől természetemnél fogva azonban gyűlölöm mindazt, ami misztikus, habár a thézis mély tudományos alapra van fektetve.

A tudomány segítségével behatolhatunk a föld gyomrába, aláaknázhathatjuk és szétrepesztelhetjük a hegyeket, lemehetünk a tenger mélyébe, felszállhatunk az ég boltozatáig, előállíthatunk tojásfehérnyét, készíthetünk villányi borokat, de megáll az eszem, ha azt mondják, hallja maga: a maga ősapja majom. Minek az embert lealacsonyítani a majomig, ráerőszkolni oly átalakulásokat, miket se nem észlelünk, se nem tapasztalunk! hogyan röppentik az embert majomtestbe és miből lesz az a valami, mit léleknek nevezünk? mikép lett az ember jogelődéhez, a majomhoz oly hűtlenné, hogy leveti ősalakját, elmegy a mérszárszékbe agyvelőt venni, betömheti ezzel fejét, elmegy a borbélyhoz, leberetváltatja arcáról az ősalattiasságot és összeköti testét Istentől kölcsönzött szikrával a lélekkel, mely kilöki az emberből a majmot — a valmit és lesz belőle valaki — a maga? Magasabb hivatással felruházza a maga magamagát, mindent, a mi van, akaratának, uralmának alárendel, rabszolgává teszi még ősapját — a majmot is.

Hallja maga, maga nagy ur! Ugy-e maga néha szatírál is. A gimnázium 5-ik osztályába léptünk, akkor lett mindenki maga. Büszke

közgyűlés ne fogadja el a jelentkezőket, tekintse a pályázatot eredménytelennek s a jövő évben új pályázat útján töltsse be az alapítványi helyet.

Bolgár Kálmán nem osztja az előtte szóló nézetét, mert az életben gyakran a gyengébb tanulók is épűgy, sőt még jobban megállják a helyüket, mint a jelesebbek. A felvételi vizsgán majd eldől, hogy a jelöltek birnak-e a megfelelő előképzettséggel. Ami a kijelölés sorrendjét illeti, indítványozza, hogy Fischer jelöltessék az első helyre, mert — bár egy tárgynál hátrább is áll egy egységgel a versenytársánál — de ő az általunk szigorúságáról is ismert, jeles pécsi főreáliskola növendéke, városi alkalmazott és szegény szülők gyermeke, megérdemli tehát, hogy első helyre tegyék.

Szeredy József indítványát visszavonván, a közgyűlés pedig Záray indítványát elvetvén, elhatározatott, hogy első helyen Fischer, 2-ik helyen pedig Schmidt jelöltetik a hadapródiskolai alapítványi helyre.

A Hunyady-utca öröme.

Egyike az ős Pécs legrosszabban kövezett utcáinak a Hunyady-utca, melyet talán azért neveztek el nagy nemzeti hősről, mert valódi hősiesség kellett ahhoz, hogy valaki ennek a kövezetnek nekivágjon. Belátta ezt végre a tanács is és tekintettel arra, hogy a főreáliskola növendékei már eleget gyakorolták magukat ebben a hősiességben, előterjesztette, hogy a Hunyady-utca kocsiútja makadám kövezettel, a gyalogjárók pedig faragott járdakövekkel kiköveztesse, mit a közgyűlés el is fogadott, mert az Engel József által indítványozott aszfaltozás nagyon drága lenne s a mostani kövezet után annyira megváltoztatná az utca képét, hogy a saját lakói sem ismerenék rá s talán haza sem találnának.

Ismeretlen tartózkodásu férj özvegye.

Kramarits János, gyári munkás ezelőtt két évvel eltűnt s ilthagyta gyámoltalan, nyomorék feleségét, kit a városi tanács mai jelentésében megtett özvegynek. Ez az anticipált özvegy a városi szegényházba került, noha nem egészen vagyontalan, mert volt a kezében egy segélyegyleti betétkönyvecske 400 és egynehány forintból, de ez a könyvecske az eltűnt férj nevére van kiállítva.

Az »özvegy« ezt felajánlotta a szegényház-alapnak tartási költségei fejében, de a segélyező egyesület a pénzt csak úgy adhatja át a városnak, ha ez szavatosságot vállal az iránt, hogy a valódi tulajdonos jelentkezése esetén

önérzet fogta el lelkünket, testi és lelki önállóságunkhoz akkor vitték az első kévéket, melyektől az ifjuság lángot nyer; komolylyá lettünk, hisz homlokunkra rá volt sütvé, te most már maga vagy! Volt egy rosszlelkű tót tanárom, ki lelohasztotta büszkeségünket, arcul csapta a magát mondván: mától fogva a te maga, de ez nem fog abban megakadályozni, hogy ne mondjam maga számár, pedig a számár ő volt, mert ha már kell bennünket az állatoktól leszármaztatni, inkább a majmot választom.

A magát sohasem keressük magunkban, hanem a másiknál. A mai világban nem szokás annyira önönmagával, mint a másik magával törődni, itéljük meg tehát a maga szócskát a mai állapotban.

A maga oly közforgalmu a beszédben, mint bármely más közforgalmu tárgy. Se nem sérti, se nem hizeleg az egyénnek. Nem keres külső formalitást a mindennapi érintkezésben, hanem az illem határában a megsérthetésre és békés együttlétre céloz. Nem hizeleg, nem bókol, száraz, érzelem nélküli, mint a szalma.

Az aethetica, mint a rózsa a kertben, a társadalmi illem ékesítője. Van a magának két versenytársa: Ön és Kegyed, az előbbi a tisztelet, az utóbbi a tiszteletmegadás mellett a ritkább érintkezés jelzője. Maga goromba, maga kedves, — egyformán megállhat. Ön

ezt az összeget ennek visszafizeti. A tanács a pénznek az említett szavatosság mellett való felvételét hozta javaslatba.

Egry József ezt nem tartja helyesnek, mert az asszonynak nincs joga férje könyvecskéjéről rendelkezni, míg az holtta nyilvánítva s neki mint hagyaték a pénz biróilag átadva nincs. Addig tehát azt a város sem veheti fel, hanem a segélyegyletben takaréktári betétként kezelendő.

Pleininger Ferenc megjegyzi, hogy itt nincs is szó arról, van-e joga az asszonynak vagy a városnak a pénzhez s épen azért kell szavatosságot vállalnunk a visszafizetés iránt, ha a jogos tulajdonos jelentkezni talál. Az egész csak célszerűségi kérdés, hogy a város használatba vehesse az összeget, a melyet ha utóbb vissza is kellene fizetnie, semmivel sem veszene többet, mint ha azt egyáltalán fel sem venné. Mire a közgyűlés a tanácsi előterjesztés értelmében határozott is.

Özv. Reizner Jánosné kérelmére elhunyt leányának, ki városi tanítónő volt, gyógyítási és temetkezési költségek címén a közgyűlés egyhangulag 100 frtot szavazott meg.

Declava Vilmos árvaszéki ülnök nyugdíjazási kérvénye szabályszerű tárgyalás végett bizottságnak adatott ki.

A „Royal” kávéház terraszja.

A takarékpénztár palotájában levő »Royal» kávéház előtti tér használatáért a tanács 200 frt évi díj fizetésére kötelezte a tulajdonost, ami ellen ez a közgyűléshez fölbbezett.

Czirják Ignác a fölbbezés elutasítását indítványozza, mert a »Royal» kávéház a gyalogjártót foglalja el, míg az »Otthon» és »Nádor» kávéházak külső helyiségei ezt szabadon hagyják.

Egry József megjegyzi, hogy a »Royal» sem foglalja el az egész gyalogjártót; marad ott még elég szabad hely a járó-kelő közönség számára. Aztán a tulajdonos pécsi takarékpénztár, amely annyi jótékonyt gyakorol, szintén érdemelne annyi méltányosságot, hogy ne emeljék a fizetendő díjat kétszeresére, sőt négyszeresére annak, amit mások fizetnek.

A közgyűlés erre a »Royal» kávéház által fizetendő díjat évi 100 frtra leszállította.

Dr. Gáll Jenő orvosi és özv. Bátorfi Vencelné szülésznői oklevelének kihirdetése után a közgyűlés d. e. 1/2 10 órakor véget ért.

Pécs féléve.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1898. aug. 11.

A város közigazgatási bizottságának rendszerint augusztus havi ülésén terjesztik be az elmúlt hat hónapra vonatkozó hivatalos jelentéseket, melyek leszámolnak a városnak félévi történetéről.

A mai közigazgatási ülésnek szintén napirendjén volt a félévi jelentések bemutatása. E félévi jelentések a lehető hűen számolnak be a folyó év első hat hónapjának eseményeiről, melyeket az alábbiakban ismertetünk.

Félévi rend.

A város közigazgatási iktatójába érkezett a múlt félévben összesen 14972 ügydarab; az elmúlt esztendőről áthozatott 323 darab, összesen tehát 15295 ügydarab. Ebből elintéztetett 15150 darab; eliatézetlen maradt 145 darab. Tartatott 3 rendes és 5 rendkívüli városi közgyűlés. A közigazgatási bizottság 6 rendes és egy rendkívüli ülésben 226 ügydarabot intézett el.

A rendőrkapitányi iktatóba érkezett a múlt év folyamán 10486 ügydarab, míg a múlt évről 1570 darab volt. Elintéztetett 11480 ügydarab. Büntény volt a múlt félévben 10, vétség 109, kihágás 1193; öngyilkosság 4, véletlen halálos eset 5, tüzeset 4 fordult elő. Letartóztatott 865 egyén. Vidékről a szállodákba érkezett idegenek száma volt 4307.

A vagyon és személybiztonság kielégítő volt. A hadapródiskola építése, a pályaudvar feltöltése és a szőlő és egyéb munkálatok kenyeret adtak a népnek, a kihágások nagy számát az utrendőri, zárórai, koldulási és egyéb szabályrendeletek ellen vétők okozták s a hetenkint kétszer megtartott razziák alkalmával összeszedett dologkerülő csavargó nép.

Szocialista népgyűlés 5 engedélyeztetett; szocialista szellemű izgatások ellenében négy ízben vétetett katonai karhatalom igénybe. A szociálisták lapjából, a »Munkás»-ból szintén 4 számot foglalt le a hatóság izgatás miatt.

A központi községi bírósághoz érkezett 2413 ügydarab; hátralék volt az elmúlt évről 30 darab. Letárgyaltatott 2200 darab; megszünt 201 darab. Áthozatott a folyó félévre 42 darab. A bányatelepi községi bírósághoz beadatott 401 panasz; megszünt 201, elintéztetett 291 darab.

»te«. Kutassa minden házaspár szívét, lelkét, nem ölelik, nem csókolják egymást a hitvesek e csendes megszólítással: te édesem, te drágám, te angyalom?, nem szomorkodunk, nem osztjuk könyeinket a keserves órákban a te szóval?, nem bátorítja föl egymást férj és feleség, nem vigasztalja egymást a benső, meghitt te-vel? Nem szólítjuk-e meg Teremtőnket is a »Te«, kegyelmet könyörgő szóval? Avagy szégyen-e egy harmadik előtt azt tanúsítani, hogy férj és feleség a családdal a természet és emberi törvény szerint oly kötelek, melynek legerősebb kapcsa a szeretet nyilatkoztatának jele a: Te; avagy sivár, pusztá-e a házasság élet, melyben férj és nő és a gyermekek egymás között idegenkedéssel viseltesenek, avagy csak a majmok jogutódainak tovaplántalására lenne teremtve, azután hidegen, ridegen, tán a jobb érzelmet álarc alá rejtve, idegenek előtt a nobilitást fitogtatva, hogy a maga rendszere uralja az egész háztartást, avagy igaza van annak, ki azt állítja, hogy ott, hol a maga viszi a háztartást, oda bot is kell a hitvesi viszony fenntartására, avagy már annyira vagyunk a majmolásban, hogy a fölsőbb aristokrácia minden taglejtése, bármily természetellenes és badar, tolvajlámpaként utmutatóul szolgáljon benső házi tűzhelyünknek is? No, akkor Darwin tanát megfordítjuk; nem az ember lesz majomból, hanem az emberből a majom, bátran fordulhat gondolatával ekkor a majom párjához azzal, hallja maga, maga nagy majom.

Dr. Molnár Jákó.

A város gazdasága terén az erdőkezelés az előirt szabályok szerint folyt. Erdei tűz volt három. A gazdasági hivatal felügyelete alatt volt 24.194 kiló szénkéneg, a mit a szőlőtulajdonosoknak szolgáltatott ki. Az elszállásolási hivatal a tartalékos katonák elszállásolásával foglalkozott; el lett szállásolva a helyőrségi ezredhez behívott összesen 719 ember, továbbá 17 tábornok és 47 törzstiszt. Az elszállásolási hivatalhoz érkezett 276 ügydarab, melyek mind elintéztettek. A közutak kaviccsolása 2815 □ méter területen eszközöltetett, 4238 frt értékű kavicscsal, 2122 frt nap számmal és 1818 frt fuvarral. A vízvezeték feladatának megfelelt; viz elég volt, csak a félév végén kezdődő szárazság okozott csekély vízhiányt. Magánvízvezeték 1451 darab volt. A vízvezeték napi 450 köbméter vizet ad; ujabban a bálicsi völgyben eszközölt furásnál 400 köbméter vízbőség éretett el. A mérnöki hivatal 1043 ügydarabot intézett el. A mértékhitelítő hivatalnál 9012 hordó, 525 üveg, 411 ürmérték stb. hitelesítése után 2514 frt jövedelem folyt be. A hivatalhoz érkezett 86 ügydarab; elintéztetett 84 darab. Végül a félév eseményei közé tartozik az is, hogy a pótdó 7%-kal felemeltetvén, az 37% helyett 41% lett.

Népesedési mozgalom.

A városi anyakönyvi hivatalba az elmúlt félévben bejelentetett 575 születés, 614 halálozás és házasságra lépett 167 pár. A múlt esztendő első felében pedig volt 600 születés, 559 halálozás és 156 házasság; tehát most 25-tel kevesebb volt a születés, 55-tel több a halálozás. Node 11-gyel több pár vette fel a Himen rózsálcáit is.

Az anyakönyvi hivatalba érkezett 1050 ügydarab, melyek mind elintéztettek.

A bányatelepi anyakönyvi hivatalban bejelentetett a múlt félévben 80 születés, 63 halálozás és 22 pár lépett házasságra. Elintéztetett a hivatal 133 ügydarabot.

A városi közkórházban a múlt évben 5955 beteg ápolatott; ezekből a folyó év első felére ápolás alatt maradt 419 beteg. Összesen a múlt félévben a betegek száma 2665 volt. Az ápolási napok száma volt 66227; az ápolási költség 50.622 frt. Bevétel volt 49.000 frt, kiadás 43.000 frt. A Rudolfinumban neveltetett 38 fiu és 20 leány és a városi szegényházban gondoztatott 51 férfi és 52 nő.

Az egészségi állapot kielégítő volt; különösen a hevenyfertőző betegségek uralkodtak. A difteritisz, vörheny és himlő enyhe lefolyású és szörványos jelentkezésű volt.

Árvák vagyona és az adó.

Pécs város árvatárában a múlt félévben 1.049,500 forint árva-vagyon kezeltetett. Kiadás volt 305.252 frt 81 krajcár. Érkezett 3235 ügydarab; hátralék volt a múlt félévről 58 darab. Elintéztetett 3124 darab; a folyó félévre áthozatott 106 ügydarab. Gyámi és gondnoki jelentés beadatott 47 darab.

Végül Pécs város területén a múlt félévben egyenes adókban befolyt 177.361 frt 41 krajcár; míg a múlt esztendő első felében csak 172.850 frt 08 krajcár folyt be.

Hirek.

Pécs, 1898. aug. 11.

Fürdői levél.

Képzelve szerkesztő ur, mennyire önbennünket az unalom. Hat hete már, hogy Harkányon tengeri fürdőzünk, s már nincs regény, melyet ki ne olvastunk volna. Még a francia szótárt is kívülről tudjuk. (Hogy fognak az ösmerősök csodálkozni az Ostendében elsajátított francia tudományunkon.)

De azért én nem unom valami szörnyen magam. Tanulmányokat teszek jelenleg a Suta Kappan legény-fián, aki fülig szerelmes belém. (Nem tudja a csacsi, hogy már menyasszony

goromba, Ön kedves, mily különbség a kifejezésben, a modorban.

Mindebből látszik, hogy a magára nem haragszom, ha ott alkalmazzák, a hová való, de legyen száműzve illetéktelen helyen. De hogyan is lehet ilyesmit állítani? Nem hallod a maga szót a hétszilvafás házasságnál, nem hallod az urhatnám hitvesek és gyermekeik között, nem hallod a magas aristokratáknál, kik nem a majmokról, hanem istenektől származtatják magukat, hát nem beszélt-e per maga Jupiter Junóval?

Lám, mily hamar, akarva nem akarva, ellentmond a maga magának. Skepticizmussal olvasom a majmokról való leszármaztatásunkat és ime mégis kénytelen vagyok konstatálni, hogy sok majom van a világon. E meggyőződésre jutok mindannyiszor, valahányszor a fölsőbb aristokrata hitvesek közötti jéghideg magázást az alantabb rétegekben vagyok kénytelen hallani, mondom kénytelen, mert az illem tiltja, hogy futással adjak undoromnak kifejezést.

Bárki is alkosson a fölsőbb körök házasságából majmoló illemcodexet, áll mindig és örökre: quod licet Jovi, non licet bovi. A férj és nő közötti viszony nem biciklis, nem poros, hanem tiszta, mint a salakjától ment arany, a hitvesi élet örök tűzhelye a benső szeretet ki nem hűlő melege, távol minden tesztől és illemcafrangtól, e tűzhelyen elpárolog a maga szó, kiszorítja onnan a testestül-lelkestül odaadó, forró, bizalmat keltő és adó

vagyok.) Matyinak hívják, ugye szép név? Anyuskám ki nem állhatja a Matyikat, neki csak a Tihamérok, Archibald, Zoltánok tetszenek. A többi neki — paraszt név. Mindig az ilyen különleges férfinévekbe volt szerelmes, s a férje mégis János lett.

No de visszatérek Matyira, az én harkányi hősmre. Mert Matyi, akár hiszi szerkesztő ur, akár nem, valóságos hős, nem, több: eszménykép. Csak az a kár, hogy nem szalonruhában, hanem (pirulva irom ide) gatyában jár.

Tudja-e szerkesztő ur, mit tett Matyi? Mikor megtudta, hogy azért nem mertünk a tóban fürdeni, mert pióca van benne, kész volt rá, hogy ő kifogja mind. De nem picével, vagy hálóval, hanem a saját testével. Mikor kijött a vízből, száz pióca is volt rajta. Alig szedték le róla ezeket, megint belement a vízbe s mindaddig cselekedte ezt, amíg a fiókpióciáktól is megszabadította a vizet.

Elképzelheti szerkesztő ur, hogy megszívta a szegény Matyit a sok szemérmetlen jószág. De még ez nem minden. A következő napon a vizibornyukat és a kecskebékákat fogdosta ki a tóból.

Ennyi önfeláldozás láttára ugyebár megérdemli, szerkesztő ur, a Matyi, hogy ne legyek közönyös iránta, hogy kissé szeressem is. Természetesen csak az illendőség határain belül. Ennyit, minden esetre megérdemel. Mert hiszen melyik udvarlóm lett volna annyi önfeláldozásra képes, hogy a saját bőrét adja ki csalétkül a pióciáknak? Még talán a vőlegényem sem, pedig ő tűzbe is utánam jönne, ugy szeret.

Most már nyugodtan fürödhetünk. S fürdünk is. Csak látná szerkesztő ur a Matyi boldogságát, hogy néz bennünket (de főleg engem) a legmagasabb szénaboglya tetejéről! Majd kiesik a szeme a — boldogságtól.

Hogy őszinte legyek, kissé kacérkodom is vele. Például a multkor is erőszakkal tövisbe hágtam a parton, s kétségbe esetten kiáltoztam segítség után. Csak látta volna szerkesztő ur, hogy repült le Matyi a boglya tetejéről, s milyen gyöngéden rántotta ki a tövist a lábomból. Még a vért is kiszitta belőle, nehogy megdagadjon. Persze Matyinak is volt annyi esze, hogy olyan szép kis lábukat (mert igazán szép lábom van) csók nélkül ne hagyjon.

Minap a hátam közepét szunyog csipte meg. Természetesen fürdés közben. Matyihoz fordultam megint pityeregve, hogy nem veszedelmes-e a csipés. Matyi sokáig vizsgál-gatta, végül megnyugtató azzal, hogy nem lesz semmi bajom. De azért másnap megint megnézte a csipés helyét a ravasz Matyi, s akkor sóhajtozva jegyezte meg.

— Olyan fehér a kisasszony válla, mint a frissen esett hó.

Költő se tudná ezt szebben kifejezni, mint az egyszerű harkányi legény, aki szombaton ismét szép tanujelét adta önfeláldozásának. Szombat este ugyanis mulatni szoktak menni a legények. Matyit is hívták a cimborái. De ő nem ment, hanem leült a kazal alá citerázni. Az ám. Matyi valóságos citera-művész.

Odamentem hozzá, majd három lépésnyire tőle leültem én is a szalmába.

— Mondja csak Matyi — kezdtem én a beszélgetést — szereti-e maga a csillagos éjszakát?

— Szeretem.

— Miért szereti?

— Mert akkó nem kell dőgozni.

— No de másért is szereti — faggattam én tovább, mert nem elégedtem meg a kiterő felelettel. Tudom ám én jól, hogy holdvilágos éjszakákon a legények találkozni szoktak a babájukkal. Ugy-e?

— Hát ügön. Mán akinek van.

— Magának is van, ugye?

Fölvitotta a legény a fejét.

— Nincs — felelte kurtán.

— De mért nincs?

— Mert nem kell.

Kezdett a dolog érdekelni. Szinte reszketett a hangom az izgatottságtól, mikor a legényt tovább vallattam

— De volt ugye? No ne is tagadja. Beszéljen igazán.

Nehezen adta rá Matyi a választ, de azért nekipirultan vallani kezdett.

— Hát lenni vót, de most mán nincs.

— Szerette a babáját?

— Nem én. Csak úgy varrta magát a bundámhoz tavaj télen.

— Szép lány?

— Kússebb korába rördös képü vót az istenadta, de harmadéve végigszántotta a képes felit a ragya.

— Mi az a ragya?

— Hát rücsök.

— Mi az a rücsök?

— Az meg a hümlő helye.

Most értettem csak meg, hogy Matyi babája himlőhelyes volt.

— Hát most kit fog választani babájának?

— Senkit se.

— De mégis ha szabadna választani mindentféle lány közül?

Nagyot nyelt e szóra Matyi, s félénken rám pislantott. Én biztattam tekintetemmel. Matyi félre toltta a citerát, s nagy tisztelegéssel mondotta a következőket:

— Ha önkögyed jó szíved vóna érányomban, oszt hajlana kicsit hozzám, mög a tekintős szülei se bännák, hogy paraszt vagyok, oszt mögengennék, hogy hőtig hűségös cselédyük lögyek, hát akkó csak aszondanám, hogy nem köll neköm se apai, se anyai, se menyei juss. csak . . .

Itt elakadt Matyi a nagy szónoklásban. Nekem kellett kiségeteni.

— Talán csak nem én kellenék?

— De ügön — erősítette Matyi szemlesütve.

Ez már valóságos vallomás volt, szerkesztő ur, de azért én egyelőre nem feleltem rá. Az ilyen életbe vágó dolgot nem szabad elhamarkodni.

Böske.

Napirend 1898. augusztus 12-én.

Naptár: péntek, aug. 12. — Róm. kath.: Klára. — Prot.: Klára. — Görög-kel.: (jul. 31.) Eudocim. — Zsidó: Ab 24. — Nap kél 4 óra 36 perckor; nyugszik 6 óra 59 perckor. — Hold kél éjféلكor; nyugszik 4 óra 7 perckor délután.

Időjárás. Kilátás: a központi meteorológiai intézet jelzése szerint: Hűvös, idő, keleten csapadék és borulás várható.

— (**Pécs város közigazgatási bizottsága**) ma délelőtt 10 órakor tartotta rendes havi ülését a városháza közgyűlési termében dr. *Fejérváry* Imre báró főispán elnökele alatt. Az ülésen jelenvoltak: *Majorossy* Imre polgármester, *Tróber* Aladár főjegyző, *Ternovszky* Alajos pénzügyigazgató-helyettes, *Salamon* József kir. tanfelügyelő, *Németh* József tiszti alügyész, *Zsolnay* György kir. főügyési helyettes, *Cirer* Elek dr. tiszti főorvos, *Szeregy* József dr. kanonok, *Kindl* József, *Egry* József, *Kovácsffy* Kálmán főmérnök, *Záray* Károly dr., *Kiss* József, *Krasznay* Miklós, *Nendvich* Andor árvaszéki elnök, *Szuly* János, *Ullmann* M. Károly, *Tichy* Ferenc helyettes II-od aljegyző és *Aidinger* János. Az ülésen olvasták fel a szakreferensek félévi jelentéseit s ugy ezekkel, mint egyéb tárgyak elintézésével ugy eltelt az idő, hogy az ülés egynegyed egykor ért véget. Különben pedig ugy a félévi jelentéseket, mint a szakreferensek havi jelentéseit is szó nélkül tudomásul vették.

— (**A hamis posta-utalványok.**)

A helyi szenzációk közé tartozott annak idején az a történet, mely bizonyára egészen

hiteles forrásokból merített információk alapján készült és »Egy uri asszony bűne« cím alatt teljes részletességgel ismertetett egy családi esetet, a midőn állítólag az illető nő egy az utcán talált posta-utalványt akart volna cselédje által a postán értékesíteni, de a pénztárnál alkalmazott tisztviselő felfedezte annak hamisított voltát. Nem ez volt azonban az első ilyen eset és nem is az utolsó, mert több napon át találtak mások is ilyen utalványokat s ezeket átszolgáltatták a rendőrségnek, mely meglehetősen hiányos alapon indithatta meg a nyomozatot az ügyben, mig végre a mai napon már teljes világításba helyezte az egész dolgot *Selényi* Antal rendőrbiztos, ki ambícióval fogott hozzá a tettes, vagy tettesek kipuhatolásához, a mi sikerült is teljesen neki. Az utalványok írója egy helybeli iparosnak foglalkozására nézve pincér fia volt, a ki atyjának lakásán írta meg az utalványokat, két cimborája, mesterlegények társaságában és talán biztatására, a kik maguk is segédkeztek az utalványok megírásánál, de különösen forgalomba hozatalánál, a mely utóbbi abban állott, hogy az utcán leejtették a különböző nagyságu összegekről kiállított utalványokat, a hol azután valami járókelő megtalálta őket. Az ügyes nyomozás azonban a tetteseket is felfedezte és ma délelőtt *Selényi* Antal rendőrbiztos ki is hallgatta őket s a fentiek szerint teljes képet nyert a hamisított utalványok mikénti kiállításáról és forgalomba hozásáról. A legények be is ismerték az egész tényállást és csupán azzal védekeznek, hogy megkárosítani vagy megcsalni senkit sem akartak: tréfa volt az egész, a melyen mulatni akartak és a melylyel sok üres idejüket eltöltötték. Persze a rendőrségen nem egészen ugy fogták fel a dolgot s bár az elkövetett cselekmény nem von maga után büntetést, mégis sok fáradságot és időmulasztást okozott a rendőrségnek kiderítése, bár alkalmat adott arra is, hogy a sikeres nyomozási esetek száma egygyel szaporodjék. Büntetés nélkül távozhattak tehát a rendőrségtől a mások felültetésére pályázó suhancok, azon komoly figyelmeztetés után, hogy a jövőben tartózkodjanak minden olyan tréfától, mely a rendőrség beavatkozását szükségessé teszi, mert az könnyen járhat komolyabb következményekkel rájuk nézve is. Még csak annyi hozzáadni valónk van az itt elmondottakhoz, hogy annak az előkelő uri asszonynak, a kit annak idején egy helyi lap kapzsisággal, családi szándékkal gyanúsítva kevert bele a hamisított posta-utalványok ügyébe, ilyen szándékai nem voltak, hanem ő megtalált közülök egy háromszázhuszonöt forintról szólót és azt kicsiny, horvát nyelvű szolgálója által elküldötte a postára, hogy ott az esetleg jelentkező elvesztőnek visszaadják. A fiatal és tudatlan leány azonban, ki magyarul nem is tud, nem tudta megmondani, hogy milyen utasítással adta át gazdasszonya neki az utalványt és így merült fel az a téves hit, hogy annak értékesítését szándékozta megkísérteni megtalálójára. A mai nappal elérte ez az ügy is végleges befejezését s hogy ne járjon fel a jövőben kísérteti, megjegyezzük, hogy ez a tudósítás nem akar egy régi szenzáció dementije lenni.

— (**Zavargó munkások.**) A hosszuhetény-zobáki útvonal építésénél alkalmazott munkások között kitért, lapunknak tegnapi

előtti számában jelzett zavargásról részletes tudósításunkat a következőkben adjuk: A megye által meghirdetett pályázat alapján a hosszuhetény-zobáki utvonalat *Maroni* vállalkozó és *Meda* mérnök, olasz alattvalók építik és különösen a kőmunkálatok végzésére olasz munkásokat alkalmaznak, kik ebben a szakmában különösen használhatók. Mintegy négy héttel ezelőtt Budapestről szerződtek huszonöt olasz munkást, akik a díjazással s viszont a vállalkozók végzett munkájukkal meg voltak elégedve; de személyzet-szaporításra lévén szükség, még huszonhét olasz munkást hozattak Budapestről, a kiknek vasárnap telt le tizenegyedik munkanapjuk s ezen a napon kapták meg első fizetésüket. Az újabban szerződött munkások azonban már nem dolgoztak olyan megelegedésükre a vállalkozóknak, mint a régiek és mivel szerződésüknek az volt föltételül kikötve, hogy vagy egy forint hatvan krajcár napibérért, vagy a végzett munka szerint megszabandó átalányért dolgoznak, a vállalkozók átalány szerint akarták őket kifizetni, de a munkások ebbe nem akartak beleegyezni s midőn a vállalkozók engedve követelésüknek, az egy forint hatvan krajcár napibér szerint kiadták fizetésüket, vérszemet kaptak és hat főkolompos bujtogatására újabb követelésekkel állottak elő, a melyek szerint a munkaidő reggeli hat órától esti hat óráig tartson, reggelire és uzsonnára félóra, ebédre másfél óra pihenőt kapjanak és egy forint hatvan krajcár napszám legyen a munkabérük. Ezen kívánságuk elfogadására a vállalkozókat

fenyegetésekkel akarták kényszeríteni, sőt egyik főkolompos már tettelegességre is vetemedett, kapáját emelve munkaadójukra. Erre a vállalkozók a hatóságnak jelentést téve, sürgős intézkedést kértek a pécsi járás főszolgabirójától, aki ma reggel három órakor indult ki a helyszínére, nyolc csendőrt rendelve ki ugyanoda és meghallgatta úgy a vállalkozókat, mint a munkásokat. *Vaniss* Sándor főszolgabíró rövid idő alatt meggyőződött arról, hogy a vitás kérdésben a vállalkozók a legméltányosabban jártak el és a munkások közül is csupán a már említett hat főkolompos volt minden zavargásnak oka, mint akik nemcsak a többieket fölizgatták, de midőn a vállalkozók kijelentették, hogy a fölsorolt föltételek mellett nem kívánják őket tovább is alkalmazni s elbocsájtják a szolgálatból, azt válaszolták, hogy ők igenis dolgoznak tovább is, de megkövetelik a régi bért és az új munkarendet. A főszolgabíró erélyes föllépése, no meg a csendőrök látása azonban még a főcinkosoknak is imponált és csakhamar beletnyugodtak *Vaniss* Sándor főszolgabírónak rendelkezésébe, mely szerint a munkát azonnal abban kell hagyniok és mindnyájan kocsira rakva még a délelőtt folyamán a pécsi vasuti állomásra hozattak be, a honnan visszautaztak Budapestre. A többi munkások minden zavargás nélkül nézték a főkolomposok eltransferálását és szorgalmasan folytatják munkájukat, úgy hogy remélni lehet, miszerint az építés tartama alatt többé nem fog semminemű zavargás fölmerülni és a vállalkozók még novem-

ber hóban befejezhetik az út építését, a melynek befejezési határidejéül szerződésileg folyó évi december harmincegyediké van kitűzve.

— **(Közegészségi viszonyaink.)**

Pécs város közegészségi állapota — mint az *Cirer* Elek dr. tiszti főorvosnak a mai közgazgatási ülésen előterjesztett jelentéséből kitűnik — még mindig nem mondható kielégítőnek. Az emésztő szervekbántalmái emelkedtek. A kórházakban 648 beteg ápolatott; a városi közkórházban 547, az irgalmasok kórházában 66, a bányatelepi kórházban pedig 35 beteg volt. Születés volt 105; meghalt 97 egyén; házasságra lépett 26 pár. A legmagasabb életkort egy 83 éves nő érte el. Rendkívüli haláleset volt három. Közköltségen 268 egyén ápolatott. A tiszti főorvosi hivatal a múlt hóban 318 ügydarabot intézett el. Veszett eb-marás 1 volt s a megmárt egyén a Pasteur-iniezetbe Budapestre felszállított.

— **(Éjjeli kihallgatás a rendőrségnél.)**

Tegnap este szokatlan nagy számmal gyűltek össze a szocialisták gyár-utcai gyülekező helyén az elvtársak, hogy meghallgassák dr. *Schmidt* Jenő szocialista irányú író beszédét, melynek megtartását nyomtatványok segélyével meglehetősen nagy körben ismeretessé tették pártjuk tagjai előtt, dacára annak, hogy dr. *Schmidt* csak tegnap délután érkezett Szegedről Pécsre. Ezekből a nyomtatványokból értesült a rendőrség is a készülődésekről, sikerülvén egy nyomtatványt megszereznie és *Vaszary* Gyula főkapitány parancsára *Kovács* Antal ügyeletes rendőrbiztos néhány emberrel

a szocialisták gyűlési helyére sietett és azt feloszlatta, dr. *Schmidt* pedig felszólította, hogy igazolás céljából jelenjék meg a főkapitány előtt. Mindkét intézkedés ellenvetés és zavar nélkül teljesített is; a munkások szétoszlottak, Schmidt pedig a főkapitány előtt megjelenve, utasítást kapott, hogy hagyjon fel minden további akcióval a pécsi munkások között s ugyancsak ott megállapított az is, hogy ma délelőtt a feltizenkét órai vonattal fogja elhagyni Pécsét. A dr. Schmidt által tartott szónoklat különben nem tett nagyobb hatást hallgatóira, kissé emelkedett is volt eszemenete a hallgatók nagyobb részének elmebeli tehetségéhez s igazán nem volt ok Schmidtnek *letartóztatására*, a mint csupán *kihallgatásról* és nem *letartóztatásról* volt ez esetben szó; s a *minthogy a főkapitány nem is adott ki senkinek parancsot Schmidt dr. letartóztatására.*

— (**Tanítói kinevezés.**) A vallás-és közoktatásügyi miniszter *Erdős Béla*, siklósi községi polgári iskolai rendes tanítót a fiúmei állami polgári fiúiskolához a X. fizetési osztály 3-ik fokozatába rendes tanítónak kinevezte.

— (**Tüzek a közelben.**) Az éjjel két felől is vörösre festették az eget a magasra felható lángnyelvek, a melyek a nagy szélben ugyancsak jó szítóra találtak s azok, akik tudomással bírtak a tüzek kitöréséről, aggódtak is, hogy az esetleg nagyobb károkat fog tenni. Szerencsére egyik helyen sem terjedhetett a tűz s csupán az eredetileg kigyuladt épületek, illetve takarmány estek martalékul

a lángoknak és pedig *Püspök-Bogádon* egy ház és melléképületei, az ugynevezett *vizes réten* pedig *Cserdy József*nek szénakazla lettek a tűz martalékává. Ez utóbbi biztosítva is volt s oltására kivonultak a pécsi tűzoltók is *Oberhammer Antal* rendőrkapitány, tűzoltó főparancsnok vezetése alatt.

— (**Borkereskedők baja.**) A városi Tanács a főmérnöki hivatal véleménye alapján megállapította a vízvezeték használata után az iparüzleti vízdíjakat. E megállapítás ellen hét borkereskedő felebbezett a közigazgatási bizottsághoz, a mely ma foglalkozott az ügygel. Mivel azonban törvény szerint ily esetekben felebbezésnek helye nincs, — a bizottság a felebbezéseket elutasította. Most már ha mégis terhesnek találják a felebbezők a kivett vízdíjakat, az az egyetlen mód áll előttük hogy *vizmérő-óra* alkalmazását kérik és az e szerint ellenőrzött elfogyasztott vízmennyiség után fizetnek vízdíjat. Kérdés azonban, hogy hogy melyik borkereskedő méretű meg, hogy mennyi — vizet fogyaszt el?!

— (**Jó helyre tévedt.**) Bizonyosra vehető, hogy a magát *Kreuzer József*nek nevező egyén, a ki most a torony alatt elmélkedhetik a mostoha pécsi állapotokról, nem igen ismeri a helyi viszonyokat. Olyan pechje volt, hogy az a lakás, a melybe betévedt, éppen *Vaszary Gyula* rendőrfőkapitányé, a ki ott találta a nem valami eleganciával öltözködött embert szobájában s az megpillantásakor oly gyorsan iparkodott menekülni, hogy a kalapját is otthagya. A Király-utcában elfogták s a

rendőrségre vitték, hol megmotozva sem be-törő szereket, de semmiféle igazolványokat sem találtak nála. Hűsre helyezték egyelőre s ha itt végeztek vele, hazatoloncolják.

— (**A város kára.**) A város a kereskedelmi minisztertől már régebben kérelmezte a vámszedésnek az összes utcákra való kiterjesztését a vasuton érkező tárgyak után is. A miniszter most visszaküldte a kérvényt pótlások végett, mert sem a szabályozási-terv, sem a számadások és egyéb műszaki iratok nem voltak hozzá mellékelve. A közigazgatási bizottság ma elrendelte, hogy a hiányok 30 nap alatt pótlandók s a kérvény a miniszterhez sürgősen felterjesztendő. Mert így is vagy — 30 ezer forint kára van a városnak a kérvény hiányos felszereléséből!

— (**A börtön lakói.**) *Zsolnay György*, kir. főügyészi helyettes a mai városi közigazgatási ülésen előterjesztette a fogház július havi állapotáról szóló jelentését. A jelentés szerint július hóban a fogházban 141 fogoly volt, kiknek élelmezésére július hó folyamán az élelmezési vállalkozónak 595 frt 91 krajcár fizettetett ki.

— (**Egy havi rend.**) *Majorossy Imre* polgármester a mai közigazgatási bizottsági ülésen felolvasta a közigazgatás múlt havi állapotáról szóló jelentését. A jelentés a szokásos adatokat tartalmazta, melyekből megemlítjük, hogy a város területén július hóban 131 letartóztatás történt; eltoloncoltatott 24 egyén; kísérettel 5. Idegen utasok száma volt a szállodákban 720. A központi községi bíró-

sághoz érkezett 482 panasz; elintéztetett 440, a folyó hóra áthozott 42 darab. A bányatelepi községi bírósághoz érkezett 98 panasz; megszűnt 71; letárgyaltatott 27 darab. Utadoban befolyt 1497 frt 03 krajcár; 342 frt 45 krral több, mint a múlt év júliusában. Egy ló és ember eltartása júliusban 36 frtba került.

— **(Pályázat.)** A bonyhádi járásbíró-ságnál egy végrehajtói állás van üresedésben. Pályázati kérvények két hét alatt adandók be a szegzárdi kir. törvényszék elnökségének.

— **(Himen.)** *Békésy Sándor* dr., kir. ipari főfelügyelő Budapestről folyó hó 17-én (szerdán) délelőtt 11 órakor tartja esküvőjét *Mazaly* Paulával, *Mazaly* József leányával, a székesegyházban. — *Székely* Sámuel, publicisztikai író, a „Politikai Hetiszemle” szerkesztője, f. hó 15-én lép házasságra az abauj-tornamegyei Halmajon *Szücs* Etelkával.

— **(Árva-pénzek.)** A városi árva-pénztárban — *Nendtvich* Andor árvaszéki elnöknek a mai közigazgatási ülésen tett előterjesztése szerint — július hóban 816.659 frt 33 krajcár árva-vagyon kezeltetett. Kiadás volt 57.591 frt 32 krajcár. Beérkezett 510 ügydarab, hátralék volt 106 drb; elintéztetett összesen 506 darab. Árvagyamok részéről 13 számadás nyújtatott be; 5 esetben az eljárás még folyik, 8 esetben a felmentvény megadatott. Gyámság alól felszabadult 17 egyén; vagyonos 9, vagyontalan 8. Kifizetett a felszabadultaknak 10.512 frt 04 krajcár. Hat százalékos kamatra magánosoknak 1284 forint kölcsön adatott ki.

— **(Névmagyarosítás.)** *Lückel* István, m. á. v. váltóőr, paksi lakos, vezetéknevét Nógrádira változtatta belügyminiszteri engedély folytán.

— **(Próbaforások.)** Hogy vizet nyerjen a város, a kormány szakközegének utmutatása folytán a Bálicsi völgyben próbaforást rendelt el. Özvegy *Kelemen* Gyuláné szőleijében, hol fakadó vízforrások vannak, akarták felállítani a furó-tornyot, de a tulajdonosnő nem engedte meg. Ekkor *Hirschfeld* Sámuel szőleijében állították fel s a próbaforást el is kezdték. Kelemenné és társai erre kérvényt nyújtottak be a Tanácshoz, melyben saját szőlőterületükön kérik a próbaforást eszközölni, egyszersmind óvást emelnek a *Hirschfeld* szőlőterületén való furás ellen, mert az az ő területükön fakadó forrás vizét elvonja. A Tanács a kérelmet és az óvást elutasította s ma a közigazgatási ülés elé került az ügy. A közigazgatási bizottság — mivel a vízjogi törvény vonatkozó szakaszai be lettek tartva az engedélyezésnél — szintén elutasította kérelmezőket.

— **(Forma-hiba.)** *Pompár* Géza városi levéltári irnok ellen a Tanács elrendelte a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot. Felebezés folytán ma a közigazgatási bizottsághoz került az ügy s a bizottság forma-hiba miatt az egész eljárást megsemmisítette. Mert ily vizsgálatot elrendelni csak a polgármester van hivatva s nem a tanács. Jelen esetben szintén a polgármester rendelte ugyan el, de a Tanács nevében lett az illetőnek kézbesítve. S e forma-hiba miatt most újra előről kezheti a polgármester a dolgot.

— **(Adó-ügyek.)** *Ternovszky* Alajos, helyettes pénzügyigazgatónak, a mai városi közigazgatási ülésen előadott jelentése szerint

a város területén a múlt hóban egyenes adókban 13.741 frt folyt be, míg a múlt év hasonló időszakában csak 13.480 frt. Hadmentességi adóban befolyt 1250 forint; itt a hátralék 2690 frtot tesz még ki. Behajthatatlannak jeleztetett végül 430 frt hadmentességi adó, a mely le is iratott.

— **(Meggalt a kutban.)** A tolnamegyei Pári községben *Pelc* Mihály vagyonos gazda 11 éves Ádám fia a kuthoz ment, hogy szomját csillapítandó vizet merítsen. Szerencsésen föl is huzta a vedret s anélkül, hogy a kereket megakasztotta volna, nekifeküdt a viznek és mohón inni kezdett. Abban a pillanatban a kerék visszafordult, a veder megbillent, vízzel tele a mélységbe visszazuhant s magával rántotta a fiut is. Halva huzták ki a kutból.

— **(Életmentő bíró.)** Mohácson *Neuller* Gáspár szobafestő a Duna partjánál meg akarta tölteni vizes palackját, de beesett a folyóba. Már a halállal vívódott, mikor *Polgár* József, pestvidéki törvényszéki bíró, ki szabadságidejét Mohácson tölti, arra ment. Pillanatot sem veszítve, ruhástól a vízbe ugrott és szerencsésen meg is mentette a fuldokló szobafestőt. A parton összegyűlt közönség lelkesen megéljenezte a derék életmentőt.

— **(Bismark szere a kémek ellen.)** A német szövetségi gyűlésen Hannovera képviselője gyanakodni kezdett, hogy leveleinek tartalma titkos uton-módon a szövetségi gyűlés elnökségének tudomására jut. Egy ízben Bismarktól, porosz kollegájától azt kérdezte, mit tegyen, hogy levelei ne kerüljenek a kémek kezébe. Bismark fölszólította a hannoverait, a ki iránt bizalommal viseltetett, hogy menjen vele sétálni. Elvezette egy félreeső zugutkába, a hol csupa szerény iparos lakott. Itt felhuzta a keztyűjét és társával, ennek csodálkozására, belépett a szatócsboltba.

— **Kapok itt szappant?** kérdezte a szatócstól.

— Igenis.

— Milyen fajtájut?

A szatócs több fajta szappant sorolt föl. Bismark a legerősebb szagu szappant választotta és zsebredugta. Aztán levélborítékot kért s a legközönségesebb fajtából választott. Erre Bismark kivette kabátja belső zsebéből a levelet, beletette a borítékba és tintát, tollat kért, hogy a címet ráírja. Ez azonban keztyűs kézzel nehezen ment, miért is Bismark megkérte a szatócsot, írnia rája ő a címet, mely nagyon egyszerű berlini névre szólt. A boltos szívesen teljesítette a kívánságot; Bismark a levelet a szappan mellé tette zsebébe és az utcán a hannoverainak ezt mondta:

— Ebből a cimírásból és ebből a szappan-, héring-, sajt- és sáfrányszagu borítékból szimatolják ki hát az én leveletem!

— **(Nyiltterek világa.)** A lapok legvidámabb rovata, a melyért a szerkesztők nem vállalnak felelősséget, a kultura fejlődésével kezdi veszíteni érdekességét. A kor színvonalán álló lapok nyiltterei már-már alig tartalmazznak mást egy-egy nyilvános köszönetnél, reklámnál vagy lakásváltozásnál, a melyekért a sarkos rendőr is nyugodtan elvállalhatná a felelősséget, nemhogy a „szerk.” azt, hogy X. Y. ur közönséges gyáva himpellér, többszörösen rovott multu egyén, a kit W.

Z. ur még korbácsra se tart érdemesnek — vagy annak nyilvánítása, hogy N. N. papa Elemér fiának semminemű adósságait nem fizeti ki, már ritkán konstatalható a Nyiltterből. Csak a kedélyesebb vidékek lapjaiban él még a nyiltterek világa: Bácska hetenkint egyszer, vagy kétszer megjelenőiben, a hetilapokban stb stb. A napokban egy ilyen érdekes példánya jelent meg a nyilttéri pipacs virágoknak. K. A. ur, a kit K. D. ur előzetesen azzal az állítással tisztelt meg, hogy sikkasztás miatt jogerősen el volt ítélve, viszont megírja, hogy K. D. ur jogtalan firmát használ és jogtalanul szedi be elődjének követelését. A legérdekesebb része a nyilatkozatnak azonban ez: Száz és száz felekkel bizonyíthatom, hogy milyen szemtelen módon bánt a vevőkkel K. D. s most, hogy e bánásmódot egész tökélyre vigye, egy zene bandát szervezett. K. D. a kotta író, üzletvezetője egy katonaszökevény, azért fel van jelentve és a makói katonai ügyosztály most vizsgálja ügyét, az fűtül, mint a néhai rongyszerzők, a pénzbeszedő pedig utoljára megtáncoltatja a vevőket.

Pécs szab. kir. város

meteorologiai állomása jegyzetei

1898. augusztus 11. reggeli 7 órakor.

Barometer (redukált) = 63.5 mm. (súlyedő.)

Hőmérsék = 13 °C

> maximuma: 25 °C

> minimuma: 12.8 °C

Párányomás: 9.8 mm.

Relatív nedvesség: 79%.

Felhőzet: 10 Nimbus N W 1

Szélirány s erő: N. 6.

Csapadék 24 órai: 3 mm.

Dr. Círer.

TÁVIRATOK.

— **Bánffy megint utazik.**

(A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) *Bánffy* Dezső báró miniszterelnök ma este Ischlbe utazik. Átutazóban Bécsben egy napot fog tölteni.

Az „Esti Ujság” írja: A miniszterelnök hétfőn, legkésőbb kedden este érkezik haza. Ekkorára világosodik ki, hogy vajjon a szeptember elején összeülő magyar törvényhozásnak első dolga lesz-e, hogy *Bánffy* báró és *kabinetjének lemondását* és öfelsége részéről történt elfogadását tudomásul vegye? *Bánffy el van határozva s az egész kabinet hozzájárult elhatározásához*, hogy az alkotmányos fölfogásból, mely szerint *új provizorium nem köihető*, sem a *tizennegyedik paragrafus alkalmazásával a vámszövetség nem létesíthető: egy vonalnyt sem enged.* Ebből most már következik, hogy ha az általa ajánlandó tranzakciót, mely a magyar törvény rendelkezéseit nem sérti, illetékes helyen nem akceptálják — *beadja lemondását.* Előkelő helyen úgy tudják, hogy *Bánffynak* még reménye van a válság kitörése idejének elhalasztására, mi szeptember eleje előtt különben sem következhetik el.

— **Spanyol-amerikai háboru.** (A „Pécsi Figyelő” eredeti távirata.) Londonba jelentik Manillából, hogy az amerikaiak nincsenek megelégedve *Aquinaldo* felkelő vezér magatartásával, a ki-

